

*Apstiprināts ar
Viesītes vidusskolas direktors A. Baldunčiks
rīkojumu nr.8-v no 01.10.2021.g.*

**Viesītes vidusskolas
Karjeras izglītības atbalsta prioritārie virzieni un pasākumu plāns
2021./2022.m.g. - 2022./2023.m.g.**

*Karjera ir personības mērķtiecīgs, jēgpilns visas dzīves gājums,
kurā summējas visas indivīda dzīves lomas, brīvā laika aktivitātes, mācības un darbs.*

***PRIORITĀRIE VIRZIENI:**

- 1) Karjeras izglītības individuālās konsultēšanas pieejamība ikvienam izglītojamajam un vecākam.**
- 2) Karjeras izglītības atbalsta satura īstenošana iekļaujoties integrētā mācību satura pieejā.**

***PASĀKUMU PLĀNS (sk. pielikumā nr.1.) 2021./2022.m.g. I un II.semestrim.**

KARJERAS IZGLĪTĪBA

Karjeras izglītības mērķis:

organizēt izglītības saturu un izglītības ieguves procesu, nodrošinot izglītojamajam pašizpēti, karjeras izpēti un karjeras plānošanai un vadīšanai nepieciešamo pamatzināšanu un pamatprasmju apguvi, radīt pamatu savlaicīgu, apzinātu un ar iespējām līdzsvarotu personīgo lēmumu pieņemšanai par turpmāko izglītību. Karjeras izglītība ir harmoniski jāintegrē visā izglītības procesā, lai nodrošinātu plānotu, sistemātisku un pēctecīgu pasākumu kompleksu.

Karjeras izglītības atbalsta pasākumu kopuma **mērķis** ir nodrošināt skolēna karjeras vadības prasmju pilnveidi, lai skolēns, izprotot savas, darba tirgus un sabiedrības attīstības un mijiedarbības likumsakarības, spētu patstāvīgi pieņemt un īstenot karjeras attīstības lēmumus, **iesaistīties sabiedrības dzīvē un veidoties par laimīgu un atbildīgu personību.**

Uzdevumi:

1. Stiprināt skolēna izpratni par izglītības un darba vērtībām, veidojot vērtējošu attieksmi un atbildību par sevi un savu rīcību.
2. Pilnveidot skolēna izpratni par savas, darba tirgus un sabiedrības attīstības un mijiedarbības likumsakarībām.
3. Nostiprināt un attīstīt sekmīgai karjeras vadībai nepieciešamās pašizziņas, karjeras iespēju izpēti un karjeras lēmumu pieņemšanas un īstenošanas prasmes.
4. Apgūt karjeras attīstībā un karjeras vadībā nepieciešamās caurviju prasmes, **lai stiprinātu jaunu zināšanu sasaisti ar personisko pieredzi, veidotu pozitīvas attiecības un pieņemtu atbildīgus lēmumus.**

KARJERAS IZGLĪTĪBAS ATBALSTA PLĀNOŠANA

Lai skolēnus sagatavotu efektīvai pārejai no skolas uz pieaugušo darba dzīvi, skolai ir jānodrošina saviem skolēniem aizvien daudzveidīgāks un lielāks mācīšanās pieredžu skaits.

Karjeras izglītības mērķi realizēt organizējot izglītības saturu un izglītības ieguves procesu atbilstoši Ministru kabineta 2013. gada 22. augusta noteikumu Nr. 530 “ Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu, pamatizglītības mācību priekšmetu standartiem un pamatizglītības programmu paraugiem” prasībām, integrējot specifiskus mērķus:

- ✓ nodrošināt izglītojamam pašizpēti, karjeras izpēti un karjeras plānošanai un vadīšanai nepieciešamo pamatzināšanu un pamatprasmju apguvi;
- ✓ radīt pamatu savlaicīgu, apzinātu un ar iespējām sabalansētu personīgo lēmumu pieņemšanai par turpmāko izglītību.

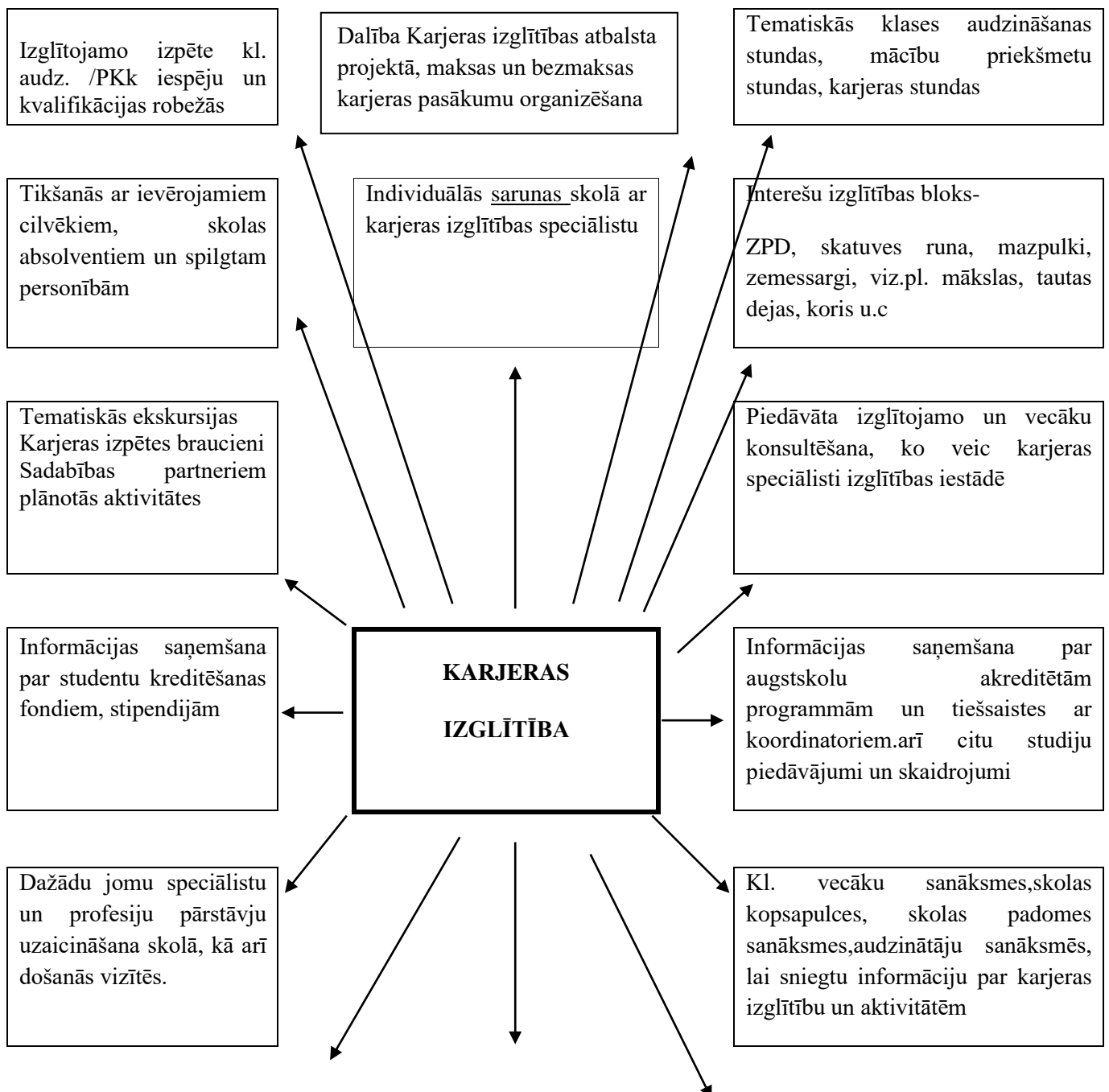
Katrs aspekts tiek īstenots visās karjeras izglītības jomās.

Pamatjoma “Pašizpēte” ietver šādas saturiskās tēmas: mana identitāte, paštēls, mana rakstura īpašības; manas intereses, vaļasprieks, spējas, brīvais laiks, dienas režīms; mana ģimene, tās loma, tradīcijas; sevis iepazīšanas un izpētes veidi, to sasaiste ar iecerēto profesiju, pašnovērtēšana; attieksmes un vērtības; prasme sadarboties, risināt konfliktus; mana veselība un nākotnes nodomi; mācīšanās prasmes, mācību sasniegumi, to saistība ar nākotnes nodomu īstenošanu;

Pamatjoma “Karjeras izpēte” ietver šādas saturiskas tēmas: darba nozīme cilvēka dzīvē; populāras un sabiedrībā augstu vērtētas profesijas, profesiju daudzveidība, to tipi; manu vecāku darba dzīve; informācijas avoti un izglītības pasaules pētīšana; profesionālā kvalifikācija un tās ieguve; darba tirgus un nodarbinātība; sociālā vide un nodarbinātība; izglītības veidi un līmeņi, dažādas izglītības iestādes; darba likumdošana, darba drošība; pašnodarbinātība.

Pamatjoma “Karjeras plānošana un vadība” ietver šādas saturiskas tēmas: lēmumu pieņemšanas paņēmieni karjeras plānošanai; lēmuma pieņemšana par karjeru. Faktoru ietekme (ģimene, skola, draugi, sabiedrība u.c.); dažādu karjeru pozitīvie un negatīvie aspekti; kad viss nenorit tā, kā plānots; mani nākotnes mērķi un to sasniegšanas plāns (īstermiņa un ilgtermiņa plānošana); pārmaiņas manā dzīvē; komandas darba pieredze, sadarbības nozīme un loma; praktisko iemaņu gūšana dažādās profesijās; sevis prezentēšana.

Karjeras izglītības atbalsta plānošana Viesītes vidusskolā

Ēnošana /novada ietvaros, Sēlijā, Jēkabpils novadā, citos novados Latvijā/

Iespēja iepazīties ar skolas absolventu studiju gaitām un izglītību.

Iespēja izmantot IT materiālus, pētot profesiju aprakstus utt.

Izvēloties savas profesionālās karjeras virzienu un profesiju, jāņem vērā trīs būtiski nosacījumi:

- lai profesija būtu interesanta un saistoša;• lai profesija atbilstu spējām;• lai varētu atrast darbu šajā profesijā.

Plānojot savu personīgo dzīvi, veidojot profesionālo karjeru un izvēloties profesiju, ir svarīgi saprast— ko pats cilvēks

GRIB, **VAR** un ko **VAJAG** sabiedrībai. **GRIBU** — tās ir cilvēka intereses, vēlmes, centieni, būtiskais dzīvē un darbā.

Karjeras vadības prasmju iezīmes atbilstoši vecumposmiem:

Attīstības iezīmes	Karjeras vajadzības
Sākumskolas 1. – 4. klase	
Nepieciešama uzmanība un uzslavas; Piemīt neierobežota enerģija; Nespēja nošķirt iedomu pasauli no realitātes; Nepieciešama pašapziņas veidošana.	Atšķir darbu no spēles; Identificē dažādus darba veidus; Piedalās dažādos darba aktivitāšu veidos; Apgūst pozitīvu attieksmi pret darbu; Identificē personīgas sajūtas un domā par lēmumu.
Pamatskolas 5. – 9. klase	
Daudz patstāvīgāki; Saprot, ka piederība grupai un draugiem ir svarīga; Var uzņemties vairāk atbildības; Pārsteidzošs interešu vērains; Var patstāvīgi domāt, tomēr ir viegli ietekmējami; Pieaugušo teiktais bieži otrajā plānā.	Identificē personīgās intereses, spējas, stipras un vājas p.; Raksturo savus pienākumus mājās un skolā; Apraksta, cik darbs ir nozīmīgs un sasniedzams visiem; Apraksta, kā personīgie uzskati un vērtības ietekmē lēmumu pieņemšanu.
Vidusskolas 10. – 12. klase	
Veido savu identitāti ; Uzsāk lielākus un reālistiskākus darba/ karjeras meklējumus; Attīsta interesi par sociāliem jautājumiem; Nobriest seksuāli, mainoties fiziski un emocionāli; Kļūst aizvien patstāvīgāki un plāno savu dzīvi/karjeraas izaugsmi.	Saprot, kā individuālā personība, spējas un intereses ir saistītas ar karjeras mērķiem; Saprot, kā izglītība ir saistīta ar augstskolas izvēli, turpmāku apmācību un/vai iekļaušanos darba tirgū; Demonstrē pārnesamās prasmes, kuras var izmantot dažādos darbos un piemērot mainīgajām darba prasībām; Spējīgi izmantot plašus karjeras informācijas avotus ; Demonstrē atbildīgu lēmumu pieņemšanu.

Karjeras izglītības atbalsta īstenošanas plāns

Karjeras izglītība tiek īstenota, izmantojot dažādas darba organizācijas formas— mācību priekšmetu stundas, klases stundas, individuālās nodarbības, dažādus ārpusstundu pasākumus, karjeras pasākumus u.c. (sk.dokumentācijā, e-klasē un digitālos IT rīkos (platformas)).

!!! Ieteicamie stundu tēmu bloki klašu grupām / Kl. audz. var variēt ar stundu tēmām pēc sava redzējuma.

Uzdevumi:

- apzināties mācību, darba un saturīga brīvā laika pavadīšanas nozīmi karjeras izvēles procesā;
- veidot prasmi salīdzināt un samērot personiskos sasniegumus un īpašības ar tiem nosacījumiem, kas nepieciešami tālākai izglītības turpināšanai un savas karjeras veidošanai;
- attīstīt prasmes, kas nepieciešamas savas karjeras attīstības plānošanā, lai sekmīgi konkurētu darba tirgū.

Klašu grupa: 1. – 3. klase

Nr.	Stundu temati	Plānotais sasniedzamais rezultāts
1.	Profesiju daudzveidība. Manu vecāku, ģimenes locekļu darbs	<ul style="list-style-type: none"> • Zina, kur un par ko strādā vecāki un citi ģimenes locekļi. • Zina nosaukt profesijas, kurās strādā cilvēki skolēna dzīvesvietā, un izprot viņu nozīmību vietējās sabiedrības dzīvē.
2.	Mani pienākumi ģimenē. Mani	<ul style="list-style-type: none"> • Gūst priekšstatu par ikdienas darbu un interešu, vaļasprieku saistību ar profesijām, gūst

	vaļasprieki. Mana sapņu profesija	izpratni par to dažādību.
3.	Dienas režīms	<ul style="list-style-type: none"> • Prot izplānot savu dienas režīmu un tam sekot, paredzot laiku mācībām, pienākumiem mājās, vaļaspriekiem un atpūtai.
4.	Mācības - skolēna darbs	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās savu galveno pienākumu mācīties, spēj mācīties patstāvīgi un koncentrējas mācību uzdevumu apguvei un izprot savu atbildību sekmīgā mācību procesā. • Prot izmantot stundās apgūto ikdienā.
5.	Karjeras vīzija	<ul style="list-style-type: none"> • Mācās domāt par savu nākotni, iepazīstot dažādas profesijas, apgūst darba prasmes.

Klašu grupa: 4. – 6. klase

Nr.	Stundu temati	Plānotais sasniedzamais rezultāts
1.	Es un mani dotumi	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās savas stiprās un vājās puses, kā arī savas intereses, spējas.
2.	Mani darba ieradumi. Sadarbības prasmes	<ul style="list-style-type: none"> • Prot plānot savu dienas režīmu, ievērojot savas un citu intereses un iespējas. • Prot sadarboties ar dažāda vecuma cilvēkiem
3.	Brīvais laiks un tā izmantošana	<ul style="list-style-type: none"> • Izzina un izmanto daudzpusīgas lietderīga brīvā laika pavadīšanas iespējas, atrodot savām spējām un vēlmēm atbilstošāko
4.	Mācīšanās prasmes un sasniegumi	<ul style="list-style-type: none"> • Mācās dokumentēt savus sasniegumus. • Apzinās zināšanu nozīmi nākotnē, spēj sevi motivēt mācību darbam un cenšas sasniegt savām spējām atbilstošus rezultātus.
5.	Profesiju daudzveidība, prestižs un pievilcība	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot profesiju veidus un tajās veicamo darba specifiku: fizisks –garīgs darbs, darbs telpās –darbs ārā u.c. • Izprot dažādo profesiju lomu sabiedrības dzīvē un veido priekšstatus par savu iespējamo nākotnes profesiju. • Pētot profesiju daudzveidību, domā par savām nākotnes iecerēm, par savām iespējām pilsētā/novadā/valstī.

Klašu grupa: 7. – 9. klase

Nr.	Stundu temati	Plānotais sasniedzamais rezultāts
1.	Vajadzības, vēlmes un spējas. Pašvērtējums	<ul style="list-style-type: none"> • Ir objektīvi izvērtējis, pārzina savus dotumus, spējas un intereses, samēro savas intereses un spējas, personīgās īpašības un vērtības. • Novērtē sava gribasspēka, neatlaidības un personīgā ieguldījuma nozīmīgumu dzīves mērķu sasniegšanā. • Novērtē savu sasniegumu rezultātus.
2.	Savu interešu, spēju un dotību attīstīšana	<ul style="list-style-type: none"> • Saprot, kā skolā, ārpusskolas aktivitātēs un ikdienā var attīstīt savas intereses, spējas un dotības • Apzinās interešu izglītības un brīvprātīgo darba nozīmi savas pašattīstības veicināšanā
3.	Izglītības vērtība	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot saistību starp izglītību, profesiju un nodarbinātību. • Apzinās izglītību kā vērtību, ir motivēts turpināt izglītību. • Izprot Latvijas izglītības sistēmu un savas tālākās izglītības iespējas. • Zina dažādus avotus, kur meklēt informāciju par izglītības iespējām.
4.	Profesiju daudzveidīgā pasaule	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās karjeras nozīmi cilvēka dzīvē un saprot karjeras plānošanas pamatnosacījumus • Prot savākt, apkopot un analizēt atbilstošu informāciju par profesijām, izzina savas turpmākās izglītības iespējas. • Ir apzinājis sev saistošās profesijas. Iesaistās darba izmēģinājumos. • Ir iegūtas zināšanas par vietējo darba tirgu..
5.	Individuālā karjeras plāna izveide	<ul style="list-style-type: none"> • Ir apgūtas plānošanas prasmes un veicināta spēja uzņemties atbildību par savu plānu īstenošanu. • Prot pieņemt ar karjeras izvēli saistītus lēmumus. • Ir izveidota un regulāri tiek papildināta savu sasniegumu mape (portfolio).
6.	Lietišķā valoda, tās nozīme ikdienas dzīvē	<ul style="list-style-type: none"> • Izkopj savu valodas kultūru. • Izprot publiskas uzstāšanās būtību un ir apguvis prasmes tajā piedalīties, prezentējot dažādus darbus un uzstājoties.

Klašu grupa: 10.-12.klase

Nr.	Stundu temati	Plānotais sasniedzamais rezultāts
1.	Izglītības iespējas Latvijā un ārzemēs	<ul style="list-style-type: none"> -Izprot Latvijas izglītības sistēmu un savas tālākās izglītības iespējas. -Izprot būtiskākos nosacījumus studijām ārzemēs. -Zina, kur meklēt informāciju par iespējām turpināt izglītību un ar to saistītajiem studiju fondiem, stipendijām, kredītiem u.c. gan Latvijā, gan ārvalstīs.
2.	Mūžizglītība	<ul style="list-style-type: none"> -Izprot nepārtraukta izglītošanās procesa un darba lomu un nozīmi savā dzīvē. -Apzinās izglītību kā vērtību. -Apzinās formālās un neformālās izglītības sniegtās iespējas
3.	Informācija par darba tirgu un tā attīstības tendencēm. Vietējo ekonomiku ietekmējošās tendences.	<ul style="list-style-type: none"> -Ir apzināta informācija par darba tirgus perspektīvām, kas ļauj izšķirties par attiecīga lēmuma pieņemšanu karjeras izvēlē. -Izprot nodarbinātības tendences mūsu valstī un pasaulē. -Ir gatavs pieņemt alternatīvus lēmumus karjeras izvēlē.
4.	Zinātnes un tehnoloģiju	<ul style="list-style-type: none"> -Ir iepazīs dažādas darbavietas, darba devēju prasības, darba pienākumus.

	attīstība. Profesiju mainība un dažādība, pienākumi, darba devēju prasības.	-Pārzina darba meklēšanas procesu. -Apzinās profesiju mainību saistībā ar zinātnes un tehnoloģiju attīstības tendencēm pasaulē. -Izprot profesionālās ētikas pamatprincipus un prasības.
5.	Darbs ārzemēs	-Zina par iespējām strādāt ārpus Latvijas un kur griezties pēc palīdzības, ja tas ir nep. -Ir informēts, kur meklēt ziņas par attiecīgās valsts darba likumdošanu.
6.	Karjeras izvēles plānošana Individuālā karjeras plāna izveide	-Ir izvērtēta piemērotība izvēlētajai profesijai. -Ir apkopota informācija atbilstoši izvēlētajai profesijai. -Ir pilnveidotas plānošanas prasmes un veicināta spēja uzņemties atb. par savu plānu īst -Izzinātas izglītības vai darba iespējas pēc skolas beigšanas, iegūstot info par interesējošo profesiju/nodarbošanās veidu un izvēloties sev vēlamu.

Karjeras izglītības īstenošanai ieteicamā literatūra

!!! www.viaa.gov.lv (Karjeras projekta materiāli –digitāli, video, foto, darba lapas u.c.).

VIAA jaunie metodiskie materiāli/DL, rokasgr.u.c. /projekta ietvaros/. Darba lapas elektroniskā versijā www.fondsja.lv

Karjeras izglītība skolā. Latvijas skolu pieredze karjeras izglītības īstenošanai klases un mācību priekšmetu stundās. VIAA, 2010; pieejams: http://viaa.gov.lv/files/news/727/karjeras_izglitiba_skolaa_2010.pdf.

Metodiskie ieteikumi „Karjeras izglītība 7.-9. klasei” Skolotāju rokasgrāmata(ESF, prof.izgl. attīstības aģentūra, 2006.g.

Metodiskie ieteikumi „Karjeras izglītība 10.-12.. klasei” Skolotāju rokasgrāmata(ESF, prof.izgl. attīstības aģentūra,

Metodiskie ieteikumi „Karjeras izglītība 7. ,8., 9.klasei (ESF, prof.izgl. attīstības aģentūra, 2006.g.)

Izglītība pēc 12. klases(ESF, prof. izgl. attīstības aģentūra, 2015.g.)

Karjeras izglītības mērķi pamatskolā(ieteikumi skolotājiem un kl. audzinātājiem) (ESF, prof.izgl. att. aģentūra, 2004.g.)

Karjeras iespēju izpēte (metod. palīglīdzeklis skolotājiem un kl.audz.)(Izglītības ceļvedis. Informatīvs izdevums, 2009

Augstskolas. Koledžas. Tehnikumi. Arodskolas. Informatīvs izdevums

Izglītība pēc 9. klases. PIAA, 2011. Un Izglītība pēc 12. klases. PIAA, 2011

Karjeras attīstības atbalsts / Izglītība, konsultēšana, pakalpojumi. Valsts Izglītības satura centrs

Karjeras iespēju izpēte/ metodiskais palīglīdzeklis PIAP aģentūra, 2013

Karjeras izglītība 7., 8., 9. klasei;10.-12.kl. Metodiskie ieteikumi. PIAA, 2006 .

Kurš mācību priekšmets man patīk vislabāk? Padomi veiksmīgai karjeras izvēlei. VIAA, Karjeras atbalsta departaments, 2008 Mans bērns izvēlas karjeru, VIAA, 2010. u.c. jaunāki met.materiāli/Skolas un pilsētas bibliotēkā //.....

!!! IT resursi, kas saistīti ar karjeras izglītību www.profolio.lv www.facebook.com , www.viaa.gov.lv www.tavakarjera.lv www.karjerascentrs.lv - par profesionālās un augstākās izglītības iestādēm, mācību kursiem, apraksti par profesijām.

www.izaugsme.lv - par profesionālās un augstākās izglītības iestādēm; www.izm.gov.lv - par profesionālās un augstākās izglītības iestādēm; www.piaa.gov.lv - par profesionālās un augstākās izglītības iestādēm, mācību kursiem,izglītības, darba iespējām ārzemēs.

www.sf.gov.lv - par studiju un studējošo kreditēšanas jautājumiem; www.nva.lv - par bezdarbnieku profesionālo apmācību.

www.lak.lv - par amatu apguves iespējām (tostarp cilvēkiem ar nepabeigtu pamatizglītību un cilvēkiem ar garīgiem un fiziskiem veselības traucējumiem) pie amatu meistariem; www.niid.lv - par profesionālās un augstākās izglītības iestādēm, karjeras izglītības testi;

www.prakse.lv, www.iespejas.lv www.uzdevumi.lv Sadaļā "Kur mācīties" iespēja izvēlēties informāciju par visu līmeņu studijām un atb. programmām; www.studentam.lv Ar izglītības iestādēm Latvijā un izglītības iespējām ārzemēs var iepazīties sadaļā "Izglītība";

www.piaa.gov.lv/Euroguidance;;www.vakance.lv,www.cvmarket.lv;www.cv-online.lv,www.e-darbs.lv, www.isec.gov.lv Profesiju apraksti angļu valodā www.aiknc.lv; www.izmpic.lv nodarbinātības apraksts; kvalifikāciju līmenis; apmācības programma.

Karjeras izglītības atbalsta plānu sagatavoja: Pkk Sarmīte Ratiņa